

1.

Botaničar Tom Petterson uzme torbu s fotoaparatom iz auta, uživajući neko vrijeme u pogledu na zrcalni odraz vode u fjordu, a zatim se zaputi u šumu. Bio je početak listopada i pro hladno subotnje sunce krajolik je obasjavalo prekrasnom svjetlošću, padajući u blagim zrakama na žuto i crveno jesenje lišće koje će uskoro otpasti i napraviti mjesta zimi.

Tom Petterson volio je svoj posao, a pogotovo u onim trenucima kada je mogao biti vani. Od županija Osla i Akershusa dobio je zadatak da zabilježi primjerke biljke *Dracocephalum ruyschiana*, ugrožene vrste koja raste u različitim područjima oko Oslofjordena. Preko svog bloga primio je novu dojavu i zbog toga je danas bio ovdje s namjerom da zabilježi broj i točan položaj novootkrivenih primjeraka ove izuzetno rijetke biljke.

Biljka je bila visoka između deset i petnaest centimetara, a imala je plave, tamnoplave ili ljubičasto-plave cvjetove koji su se u jesen posušili i pretvorili u grozd smeđih plodova nalik na klas. Biljka nije bila samo rijetka, već i stanište izuzetno rijetkog *Meligethesa norvegicus*, malenog kukca svjetlucavog plavog odsjaja koji je živio samo na spomenutoj biljci. »*Čudo prirode*«, pomisli Tom Petterson uz smiješak kad je sišao sa staze, slijedeći smjer koji mu je preko bloga poslao vječito oprezan botaničar-amater. Ponekad, nikada to ne bi izrekao naglas jer je odgojen da ne vjeruje u postojanje apsolutno nikakvih bogova — njegovi su

roditelji na to itekako pazili, no ponekad bi to ipak pomislio — Božje djelo. Sve ovo što ga okružuje, i maleno i veliko, sve što čini ovu prekrasnu cjelinu. Ptice koje svake jeseni lete na jug, prelazeći goleme udaljenosti, svaki put na isto mjesto. Lišće koje je svake godine u isto vrijeme mijenjalo boju, pretvarajući drveće i pejzaž u živu umjetničko djelo. Ne, kao što je spomenuo, nikada to ne bi izgovorio naglas, no često bi mu ta misao pala na pamet.

Tom Petterson radio je na Institutu za prirodne znanosti Sveučilišta u Oslu. Na istome je sveučilištu i studirao i tamo su mu nakon diplome ponudili posao. Prošle jeseni po hodnicima se čak govorilo o mogućoj ravnateljskoj fotelji, no Tom Petterson nije učinio ništa. Mjesto ravnatelja? Ne, za njega je to bilo previše administracije. Volio je svoju službu, volio je izlete u prirodu, zbog toga je i postao botaničar, a ne kako bi sjedio po raznim sastancima.

S ponosom je preuzeo zadatak kada su ga nazvali iz županova ureda. Zaštitnik *Dracocephalum ruyschiane*, da, i više je nego rado želio tu titulu. Botaničar se osmjehne pri pomisli na svoje otkriće na Snarøyi prije nekoliko godina. Velik skup biljaka na milijunaškom igralištu. Očekivano, nisu svi bili jednako oduševljeni otkrićem. Oni koji su kupili zemljište tamo gdje je on otkrio njezino stanište najradije bi bili u miru nastavili s izgradnjom svojih vila s bazenima, no biljka je bila zaštićena Bernskom konvencijom i nipošto se nije smjelo dirati to stanište. Skrene nadesno među dvije visoke smreke i s osmijehom na licu krene uz potok prema mjestu na kojem se svijet trebao nalaziti. Tom Petterson bio je zagriženi ekolog i veselilo ga je što je barem jednom jednoj malenoj biljci pošlo za rukom dobiti borbu protiv buldožera.

Pregazio je potok i odjednom ostao ukopan na mjestu, začuvši šuškanje u grmu ispred sebe. Petterson podigne fotoaparat, spremno namjestivši prst na okidač. Jazavac? Je li to bilo ono što je vidio? Tu sumnjičavu životinju koja uopće nije bila toliko česta koliko se mislilo? Pošao je za izvorom zvuka, ubrzo se našavši na malenome proplanku i tu se razočarao — nije ugledao ništa. Nedostajala mu je jedna dobra fotografija jazavca za blog, a i popratna pričica bi također bila baš zgodna — jazavac i tri cvijeta, savršeni subotnji izlet u prirodu.

No nešto se nalazilo nasred proplanka.

Plavo-bijelo golo tijelo.

Djevojka.

Tinejdžerka?

Tom Petterson poskoči, a fotoaparat mu ispadne iz ruku. Nije ni primijetio da je pao na vrijes ispred njega.

Na proplanku se nalazila mrtva djevojka.

Perje?

Blagi Bože.

U šumi se nalazila gola tinejdžerka.

Okružena perjem.

S bijelim ljiljanom u ustima.

Tom Petterson okrene se na peti, zadihano se počne probijati kroz gusto grmlje, pronađe stazu, najbrže moguće otrči do auta i nazove 112.

2.

Kriminalistički istražitelj Holger Munch sjedio je u autu ispred svoje nekadašnje kuće u Røi, u zapadnom dijelu Osla, žaleći što je pristao doći. Do prije deset godina u toj je bijeloj kući živio zajedno sa svojom tadašnjom suprugom Marianne i od tada nije nogom stupio u nju. Bucmasti istražitelj pripali cigaretu i spusti staklo na autu. Prije nekoliko dana bio je na redovnom godišnjem zdravstvenom pregledu i liječnik mu je ponovno savjetovao da smanji unos masne hrane i prestane pušiti, no pedesetčetverogodišnji policajac nije imao nikakve namjere poslušati njegove savjete, a osobito ne onaj posljednji. Holgeru Munchu cigarete su bile potrebne kako bi mogao razmišljati, a on je baš volio upotrebljavati svoje moždane vijuge.

Volio je šah, križaljke, matematiku, sve ono što je uprezalo mozak. Često je sjedio za računalom dopisujući se s prijateljima o šahovskim partijama Magnusa Carlsena ili rješenjima većih i manjih matematičkih zagonetki poput one koju je netom primio na *mail* od Jurija, profesora iz Minska, kojeg je prije nekoliko godina upoznao na internetu.

Metalna šipka viri iz jezera. Polovica šipke nalazi se ispod zemlje. Tretina se nalazi ispod vode. Osam metara šipke viri iznad vode. Koliko je dugačka cijela šipka? Pozdrav, J.

Munch malo razmisli prije nego je došao do rješenja, no baš kad se spremao odgovoriti Juriju, prekine ga zvonjava mobitela. On pogleda

na ekran. Mikkelson, njegov šef u Grønlandu. Munch pusti da mobitel zvoni nekoliko sekundi, razmišljajući bi li se javio, no naposljetku odluči odbiti poziv, pritisne crvenu tipku i gurne mobitel u džep. Sada je bilo vrijeme za obitelj, za ono čime se nije uspijevaio baviti prije nešto više od deset godina. Nije odvajao dovoljno vremena za obitelj. Radio je po cijele dane, a kada bi napokon stigao kući, misli su mu bile negdje drugdje. Eto, ponovno se nalazio pred tom kućom u kojoj je ona sada živjela s drugim.

Holger Munch počese se po bradi i u retrovizoru pogleda veliki ružičasti paket omotan zlatnom vrpcom koji se nalazio na stražnjem sjedalu. Njegova unuka Marion imala je rođendan. Njegova mala mezmica navršavala je šest godina. Zato je i pristao doći ovamo u Røu, unatoč nekadašnjoj odluci da više nikada nogom ne kroči preko praga kuće. Munch povuče dim, prelazeći po udubljenju na prstu gdje se još donedavno nalazio vjenčani prsten koji je nosio punih deset godina nakon razvoda. Nije ga imao snage skinuti. Marianne. Njegova velika ljubav. Mislio je da će zauvijek ostati zajedno, nakon razvoda nije izašao ni s jednom ženom. A to uopće nije značilo da nije imao prilika. Našlo se tu nekoliko žena koje su mu dobacivale značajne pogleda, no njega to jednostavno nije zanimalo. Činilo se pogrešnim. No sada je to učinio — skinuo je vjenčani prsten. Ostavio ga je kod kuće, u kupaonskom ormariću. Nije ga mogao baciti. Iako je od toga prošlo već deset godina, možda je ipak još bilo nade? Ili se varao? Je li možda ipak trebao učiniti ono što su mu mnogi prijatelji savjetovali? Nastaviti sa životom? Potražiti drugu?

Holger Munch duboko uzdahne, potegne još jedan dim i ponovno baci pogled na veliki ružičasti paket. Možda je i ovoga puta malo pretjerao. Miriam ga je zbog toga već godinama često opominjala jer je smatrala da će time razmaziti Marion. Kupio bi joj sve u što bi uperila prstom. Poklon koji joj je donio nije bio pretjerano politički korektan, no znao je da je unuka to željela više od ičega. Barbiku s velikom *Barbie* kućom i vlastitim *Barbie* autom. Mogao je jasno čuti kćerinu prodiku o razmaženoj djeci, o ženskome tijelu, uzorima i idealima, ali, zaboga, pa ipak se radi o običnoj lutki? Koliko loša može biti kad je malena već toliko želi?

Mobitel ponovno zazvoni. Ponovno Mikkelson. Munch opet pritisne crvenu tipku. Kad je mobitel po treći put zazvonio, gotovo mu je

došlo da se javi. *Mia Krüger*. S topline se prisjeti mlade kolegice, no ipak ne odgovori na poziv. Bilo je vrijeme za obitelj. Nazvat će Miju kasnije. Možda bi negdje navečer mogli popiti čaj u Justisenu? Sigurno će mu trebati nakon ovog okupljanja. Razgovor s Mijom. Dugo nije razgovarao s njom i osjećao je kako mu nedostaje.

Samo nekoliko mjeseci prije toga došao je po nju na otok u Trøndelagu. Izolirala se od okoline, bez telefona. Morao je odletjeti sve do Værnesa, unajmiti auto i nagovoriti lokalne policajce da ga brodom prevezu kako bi je pronašao. Ponio je fascikl sa slučajem koji ju je uvjerio da se zajedno s njim vrati u glavni grad.

Munch je prema svakom članu svoga tima gajio izrazito poštovanje, no *Mia Krüger* bila je kategorija za sebe. Zaposlio ju je izravno s Policijske akademije i prije nego je formalno završila s obukom, tek što je navršila dvadesetu. Preporučio mu ju je dekan, njegov bivši kolega. Holger se s njom sastao u kafiću na neformalnom sastanku izvan Uprave. *Mia Krüger*. Djevojka u bijelom puloveru i uskim, crnim hlačama, dugačke, crne kose zbog koje je podsjećala na Indijanku, s najbistrijim plavim očima koje je vidio u životu. Odmah ga je osvojila. Pametna, samouvjerena i smirena. Kao da je odmah prozrela da ju je testirao, no svejedno mu je pristojno odgovarala na pitanja sa znakovitim pogledom kojim kao da je slala poruku: »*Misliš da sam glupa, ha?*«

Mia Krüger izgubila je *Sigrid*, sestru blizanku, prije mnogo godina — pronađena je mrtva od predoziranja heroinom u podrumu u Tøyenu. *Mia* je krivicu za njezinu smrt svalila isključivo na *Sigridina* dečka, a nekoliko godina kasnije, prilikom rutinskog pregleda kamp-prikolice kraj Tryvanna, pukom su slučajnošću ponovno nabasali na njega, ovaj put s novom žrtvom pokraj sebe. Zasljepljena bijesom, *Mia* ga je ubila ispalivši mu dva hica u prsa. Munch je i sam bio tamo i znao je da se čin s *Mijine* strane lako mogao pripisati samoobrani, no kako ju je pokušao obraniti sve je završilo tako da je on dobio premještaj, a *Mia* bila prisiljena otići na liječenje. Nakon što je skoro dvije godine proveo u policijskoj postaji u Hønefossu, *Muncha* su napokon pozvali natrag na mjesto šefa tima istražitelja u zgradi u Mariboese gate. Čak je i *Miju* pozvao natrag, no nakon što je slučaj iz fascikla riješen, njegov je šef smatrao da *Mia* još uvijek pokazuje znakove nestabilnosti. *Mikkelson* ju je zatim ponovno isključio iz tima, poručivši da se u uredu ne smije pojaviti prije nego obavi razgovor s psihologom koji će joj moći dati

potpisanu izjavu o sposobnosti za rad. Munch odbije još jedan Mikkelsonov poziv i ostane sjediti u autu, promatrajući se u retrovizoru. Što je to zapravo radio? Prošlo je deset godina, a on je sjedio tu, ispred njihove nekadašnje kuće, u kojoj je ona sada živjela s drugim, još uvijek gajeći neku vrstu nade da se cijela stvar možda mogla riješiti.

Koji si ti idiot, Munch. Nije Mia jedina koja bi trebala popričati s psihologom.

Munch uzdahne i izađe iz auta. Vani je zahladilo. Ljeto je definitivno završilo, baš kao i jesen, iako je bio tek početak listopada. Stegne kaput jače oko sebe, izvuče mobitel i pošalje odgovor Juriju.

48 metara;) HM

Povuče još jedan dim, uzme veliki paket sa stražnjega sjedala, dva-put duboko udahne i polako krene šljunčanom stazom prema bijeloj kući.